

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és esztörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetemi tagok és községi elöljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FÜSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérért; más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora I K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

VÁROSAINK.

(mi.) A legújabb időben nagyobb vidéki városaink egymás után folyamodtak a törvényhozáshoz és a kormányhoz önálló törvényhatósági joggal leendő felruházásukért.

Ez a jelenség egyrészt azt a megnyugtató tudatot kelti bennünk, hogy vidéki városaink a lefolyt éveknek nehéz, válságos viszonyai között is tudtak fejlődni, erősödni, olyannyira, hogy ma önként jelentkeznek a nagyobb jogkör fejében a sokkalta nagyobb gazdasági tehernek elviselésére.

Másrészt azonban utal bennünket ez a tünet arra a megfontolásra is, hogy városaink mai rendje a mai életviszonyoknak többé meg nem felel.

Az államélet alakulatai közül úgy véljük, hogy a városok a legérzékenyebbek, a legfogékonyabbak a kulturának, a szellemi és gazdasági fejlődésnek minden mozzanata, minden hatása iránt. A városokban összpontosul az általános műveltségű lakosság legnagyobb része, ott találkoznak a különböző életpályák, mesterségek és művészetek, ott érvényesülnek legkönnyebben a technika legújabb vívmányai, viszont ott lép föl legélénkebben a lelki, testi és vagyoni nyomorúságnak legtöbb fajtája is.

Igy azután a városi szervezet sokkal hamarabb és sokkal intenzívebben érzi meg az élet összes változásait és ennek folytán a kornak haladásával párhuzamosan maga ez a szervezet is leginkább szorul a módosult viszonyoknak megfelelő változtatásokra.

A magyar városi szervezet a történelem során 1848 előtt is hosszú, hosszú időközön át stagnált, nem haladt, nem fejlődött arányosan az akkori viszonyok fejlődésével sem. De akkor még az ország életében a városok valóban nem is voltak elsőrendű tényezők. Ma ez másképpen van, a mai magyar államéletben a városoknak és pedig nemcsak a fővárosnak, de a városoknak egyáltalában nagy, jelentékeny részük van. És még sokkal nagyobb a szerepük a magyar társadalom életében.

Ha egyáltalában jogosult dolog közeleti jelenségek vizsgálatánál a politikai momentumnak a társadalmi valótól való elválasztása,

úgy ennek a városi élet elbírálásakor van leginkább helye.

A városok életében tényleg azt észleljük, hogy rájuk a politikának, az országos politikának sokkalta kisebb akár a fejlesztő, akár a fejlődést gátló hatása, mint a helyi, a művelődési, a gazdasági, tehát az országos politikától megkülönböztelhető társadalmi életnek.

A jogi formák pedig mindig csak úgy helyesek, ha a tényleges életviszonyokhoz, az életviszonyok fejlődéséhez, változásaihoz alkalmazkodni tudnak. És éppen ezért nem felelnek meg ma már a mi 1886. évi törvényeinknek a városokra vonatkozó rendelkezései, amelyek a városi alakulatokat első sorban közjogi és nem gazdasági, nem kulturális, nem társadalmi mérték szerint szabták meg.

A különbség község, rendezett tanácsú város és törvényhatósági joggal felruházott város között, közjogok, közigazgatási szervezet és autonómia tekintetében oriai. Másrészt igen sok fejlett nagyközségünkben és rendezett tanácsú városunkban ugyanolyan és sokszor nagyobb foku a kultúra, épp olyan intenzív, sokszor virulóbb a gazdasági élet és egyaránt fejlettek, egyaránt komplikáltak a gazdasági viszonyok, mint önálló törvényhatóságu városainkban.

Szerintünk immár elkerülhetetlen, hogy ennek a ténybeli állapotnak jogi konzekvenciáit is levonjuk és városainkra nézve a közeleti autonómiának azonos formáját állapítsuk meg.

A városoknak ez a köz- és közigazgatási jogi fejlesztése, önállósítása nálunk Magyarországon még az általánosokon kívül különös, nemzeti okokból is jelentékeny. Az ország exponált részeiben ezek a városok a magyar kulturának főtartói, a magyar állameszme erős védőbástyái. És pedig hivatkozás nélkül, jogosulatlan optimizmus nélkül mondhatjuk ezt még azokról a városainkról is, amelyeknek lakossága idegen ajkú nemzetiségi származású. Még a nyelvükben nem magyar városok is magyar városok érzelmeikben, politikájukban.

A nagyobb városokban fejlődő magasabb kultúra fokozottan érezteti a nagy, erős államhoz való tartozásnak áldásait és épp ezért ezek a városok a leghatályosabb és emellett békés hirdetői ennek a mi állameszmén-

nek. A városi intézménynek korszerű ápolása meggyőződésünk szerint egyben megerősítés a modern magyar államnak is.

Ohajtjuk, hogy a politikai harcok megbékülése után mihamarabb időnk és módunk legyen a közigazgatás bajainak orvoslására és ennek során legeslegelőször is a városok jogának reformjára. A harcokat pedig fejezzük be mennél hamarabb, mert ha ez még soká így folyik tovább, akkor, amíg a nagy, általános kérdések körül háboruskodunk, elvesznek közben az államnak eleven erői, elsenyvedhet az az egészséges alap, a melyre az ország szebb jövőjét kell fölépítenünk!

A függetlenségi párt jövője.

Irta: Buza Barna.

Átmeneti feladatok megoldására vállalkozott a koalíció szövetségében a függetlenségi párt. A szövetség hivatalosan erre az országgyűlésre szól, ennek a végén mindenik koalíciós párt visszanyeri teljes cselekvési szabadságát. De ugyanakkor megszűnik a paktum is, amely az uralkodó s a koalíció közt létesült a amelynek lényege a katonai kérdések kikapcsolása.

Azt tehát körülbelül tudjuk, hogy ennek az országgyűlésnek a végén mi szűnik meg. De hogy mi jön ezeknek a megszűnt dolgoknak a helyébe, arról már igen kevés embernek lehet sejtelme. S ép azért mindnyájunk előtt valami ijesztő kód ül a közel jövő felett s ennek a fojtogató nyomását egész közeletünk, de különösen gazdasági életünk keservesen érzi. Ezért nem indul itt a vállalkozás, akárhogy nógatjuk, ezért nem lendül az ipar, hiába támogatjuk. Mindannyiunk lelkén ott ül az aggodalmas kétség, hogy mi lesz ebben az országban egy két esztendő múlva, ha a mostani országgyűlés egész gazdasági életünkre s megbénít minden vállalkozást és fejlődést.

Mi lehet? Többségben jön be újra a függetlenségi párt? Ez valószínű, nem is lehet másképp. S mit fog csinálni? Kívánni fogja e, miután a paktum immár nem köti, egész programjának azonnali megvalósítását? Kijelenti e, hogy e nélkül sem nem vállal, sem nem támogat kormányt? S ha így tesz és az uralkodó ennek akkor is ellene szegül, ellenállásba megy-e, mint harmadéve s ellenállásba, küzdelembe, konfliktusba viszi-e az országot? S lesz e erő és kitartás az országban egy új küzdelemhez? Vagy megelégszik e azzal,

ami az adott helyzetben megvalósítható s vállalja a kormányzást úgy, hogy a kormányon a függetlenség előkészítésére s békés megvalósítására fog törekedni?

Szóval nem tudja senki, hogy két év múlva béke lesz-e, vagy harc, nyugalom-e vagy felfordulás, munkás fejlődés-e vagy egy nagy kavarodás általános fennakadása? Hogyan merjen hát valaki vállalatba fogni, gyárat, iparüzletet, kereskedést alapítani? Pedig attól függ a jövőnk, hogy alapítanak-e majd ilyeneket vagy nem.

Ezt a bizonytalanságot, amennyire tőlünk telik, el kell oszlatni. Még pedig úgy, hogy a függetlenségi párt adjon munkaprogramot a következő tíz évre. Vagyis adjon munkatervet arról, hogy függetlenségi programját mikép, milyen sorrendben kívánja megvalósítani s hogy abból mit akar a jövő tíz évben keresztülvinni.

Egészen természetes dolog ez. Mert a függetlenségi párt programja nem egy hétre, nem is egy évre szól. Annak a teljes keresztülviteléhez, még ha semmi külső akadálya nem lenne is, évekre volna szükség.

A függetlenségi párt többségre s — legal bb részben — kormányra is jutva most, már ezernyi akadályal küzdve, mégis hozzálat programja tényleges valósításához. Nagyön természetesen, hogy el kell mondanania, milyen uton, milyen sorrendben s milyen időközökben kívánja ezt tenni?

S erre most a viszonyokban önként kínálkozik a felelet. Természetesen első sorban s mindenkifelett a gazdasági függetlenségre kell törekednünk, mert ha ezt elérjük, a többi már önként következik. Ha nem élkösdhet rajtunk tovább Ausztria, semmi érdeke nem lesz abban, hogy a többi közösséghez ragaszkodjék.

A gazdasági függetlenség elérésének pedig már adva vannak a stációi: 1911-ben az önálló jegybank 1918-ban a külön vámterület. Ezek legyenek a közvetlen célok, amiket kitűzünk. Ha ezt a kettőt, ami együtt a teljes gazdasági függetlenséget jelenti, tíz év alatt megvalósíthatjuk, nagyon, de nagyon meglehetünk vele elégedve. Négy évvel ezelőtt még legvakmerőbb álmaibanse merte azt elképzelni magyar ember, hogy a gazdasági önállóság tíz év alatt megvalósítható legyen. Józán eszü ember nem mondhatja ezt lassu haladásnak, sőt aki visszanéz négyszáz esztendő küzdelmeink történetére, annak be kell látnia, hogy ez nagyon is gyors, nagyon is örvendetes fejlődés.

Az önálló vámterület technikai előkészítése maga igénybe vesz tíz

esztendőt. Terményeink számára új piacokat keresni, új gazdasági összeköttetéseket létesíteni, itthon az ipart úgy fejleszteni, hogy a beállandó nagyobb keresletnek meg tudjon felelni: ez mind olyan munka, amire egy hét nem elég. Nagyon is erősen kell dolgozni, hogy ezt az előkészítő munkát tíz év alatt elvégezhessük.

Ehhez a munkához tíz évi nyugalom kell a közéletben. S ezért én szívesen erre a tíz évre a függetlenségi programból nem kell többet tervszerű megvalósítására felvenni. A program többi része maradjon a következő évtizedre. Az első tíz évre nagyon elég ennyi. Ha többet is felvennénk, ha pl. harcra mennénk 2-3 év múlva az uralkodó ellen a nemzeti hadseregért, avval nem biztosítanók a nemzeti hadsereg felállítását, ellenben a beállható zavarok által kockára tennők az önálló vámterület létesítésének a lehetőségét is.

Természetesen ez csak azt jelentené, hogy programunk egyéb részeit nem kívánjuk ezalatt kényszerítőleg s feltétlenül érvényesíteni. De ép olyan természetes, hogy ha kedvező szerencse lehetővé teszi időközben is az egésznek vagy bármely részének megvalósítását, az ilyen alkalmat örömmel fel is használjuk.

Ha ilyen munkaprogramot ad a függetlenségi párt, evvel sok részét eloszlatja a bizonytalanságnak s a vállalkozás és gazdasági fejlődés megindulását megkönnyíti. S lehetővé teszi a hozzá nem tartozó, de hazafias elemeknek, hogy ennek a munkaprogramnak a valószínűsítésére a valóságban a valószínűsítésére. S ez fontos szempont, mert nagyon félek, hogy a jövő parlamentben komoly szükség lesz minden becsületes magyar ember szövetkezésére.

Igy látnám én jónak az ország érdekében. Elmondtam őszintén. Nem tudom, mások, hogy fogják fel, de az én hitem szerint ma csak így szolgáljuk helyesen hazánknak s a függetlenségnek ügyét. Ez a függetlenség kivívásának rázkodtatás és a haza veszélyeztetése nélküli biztos és komoly útja. S én, aki első eszméletemtől fogva mindig a függetlenség híve voltam, életem egész munkáját annak a szolgálatára szenteltem, nyugodt lelkiismerettel lépnek erre az útra abban a mély meggyőződésben, hogy azt az irányt követem amely a mostani nehéz viszonyok közt egyedül alkalmas a függetlenség elérésére.

„Igazságok és tévedések”

Az alispánválasztás mozgalmában Ugron Zoltán ur oly tevékeny harcosná nőtte ki magát, hogy vagdalozásaiban neki ront mindennek és mindenkinek. Hetet havat összehordva szeretné még önmagával is — lehet, mással is — elhitetni azt, hogy a főispáni állásra predesztinált. Tévedni méltóztatik ezen hitében, mert hiszen nemzeti kormányunkban feltehető annyi sovinizmus, hogy a megyék élére, szóban és írásban magyarul megérthető embereket állítson.

Különben nem szándékunk részletekbe bocsátkozni fennkölt s öndicsérettől szagló „Igazságok és tévedések” hangzatos címe alatt az „Udvarhelyi Híradó”-ban megjelent cik-

kére, sőt a nagynevű professzorok és hírneves publicisták barátságát s iránymutatását sem irigyelheti velünk együtt Ugron Zoltán urtól senki, mert kevés nyomot látunk és hallunk azok után, csupán a felizgatott korondiak nevében szólunk egy kis igazat, hogy tévedését bebizonyítsuk. Igen is, a korondiak vannak legalább is annyira függetlenek, ha nem is zoltáni intelligensek, mint Ugron Zoltán ur. Miért? Mert a magyar nemzeti kormányban e megye élén álló főispánjában becsülni és tisztelni tudják a a hithű függetlenségi politikust; becsülni tudják a megye élétérét képező ősi székelység igazságos és önzetlen pártfogóját, gyámolítóját; ügyének-hajának ismerőjét, azoknak orvosát; becsülni és követni tudják és akarják minden nyomás és igazítás nélkül eljárásainak helyességéért még akkor is, ha ez némely uraknak s ezek között véletlenül Ugron Zoltán urnak nem is tetszenék. Főispánunk közéleti s politikai multja és érdemei minket korondiakat — kik a Zoltán ur magas politikai érettségével itt a végeken nem versenyezhetünk — biztosítanak arról, hogy a vármegye közigazgatása az ő kezei útján nem jut örvénybe; feltett autonómiaja meg nem rendül, s hogy darabont vitezeket e megyében nem nevel. Ezen tudatban lehet és kell is a korondiak állásfoglalását inkább helyeselni mint igazítás következményeinek minősíteni.

A mindenáron, minden oldalról való belebábozkodással már is annyira fel lett dülva a megye békéje, hogy a sok hivatott és hivatlan beavatkozók között alig lehet megmen-teni a gyermeket amde „mea culpa” egy sem vall. Felizgatás nélkül is belátják már Korondon, hogy Ugron Zoltán ur tiszta borában sok a mi azma és hogy nem is tanácsos belőle kvaterkázni. Ha talán a gúny és nagyzás nem telítette volna úgy meg agyredőnyeit, ha ama bizonyos lóláb nem mutogatná magát oly észrevehetőleg a vármegye igazlelkű, szeretett érdemes főispánjával szemben, úgy talán a korondiak is reagálni tudnának becses kirohanásaira részleteiben is, de így és ez idő szerint becsesség adassék neki.

X.

KÜLÖNFÉLÉK.

TULVILÁGI ÁBRÁND.

Írta: Szávay Gyula.

Szeretném hinni, hogy van más világ is, S ott folytatódik mindaz, ami itt Foglalkoztatja fejlődő nemzedék Érzéseit és gondolatait.

Hogy ami eszmét lenn szenvedve, küzdve Termel magának az emberiség, Azt befogadja kék szárnya alá és Tovább folytatva élteti az ég.

Itt lenn a földön komor dac sötétlik, A munkát végzők millióinál, A kazán bög és nem táplálja senki, A kalász érett és a munka áll.

Szeretném, ha úgy aggyastán koromban Mikor bejártam jól a földi tájt, Ha akkor törne ki a másvilágon Egy kitartó nagy aratási sztrájk.

S év-év után csak jönne, menne szépen Lapulva én nyugodnám, mint a tó, — S ne adj Isten, hogy a halál kaszája Aratásra meg lenne kapható.

— Az alispánválasztás ügye — egyelőre holt ponton áll. Vannak ugyan kombinációk, de ma még min-

den a bizonytalanság sűrű ködével van elhomályosodva. Most a sulypont Budápestre van áthelyezve, ahol minden tényező a saját céljának és érdekének igyekszik előnyököt, vagy támogatást biztosítani. Ilyen körülmények között nem csoda ha a főispán is a Scylla és Charibdis között ingadozik, mert ebben a látszólag könnyű kérdésben neki van a legnehezebb helyzete, és bármily tapintatosan oldja is meg, még sem lesz képes mindenki igényét közmegelégedésre megoldani, és akkor a kényszerből mellőzöttek újabb és nagyobb elkeseredéssel veszik fel ismét a harcot ellene, a mi nemcsak a vármegye és közigazgatás hátrányára válik, — de ismét megakasztja a becsületes munkát hónapokon át.

Valóban elérkezettnek látnók már az időt, hogy az utóbbi legfontosabb tényezővel, minden egyes érdekelt számonlora és ezzel hozzájárulna a vármegye szilárd békéjének megteremtéséhez. Hiszen mindenestre tiszteletreméltó az egyéni ambíció, de ha annak kielégítésére szinte erőszakkal törekcsenek, úgy az a közvélemény komolyabb elemeinél csak visszatetszést szülhet, mert hiszen van ám fontosabb erkölcsi feladat is, minthogy mindenki mindjárt ahhoz a zsiros fazekhoz jusson, melyet magának jó előre kiszemelt. A ki a közvélemény bizalmát becsületes munkájához megakarja nyerni, annak a közjóért bizonyos áldozatot is kell hozni, és a tulzott és legtöbbsnyire lármás ambícióról egyelőre lemondani. Egy-két üresedésbe levő állást nem lehet egyszerre tizenöt emberrel betölteni. Ki-ki mérlegelje tehát lelkiismeretesen saját értéket, minden tulzás és önhittség nélkül; engedje át a méltóbbnak, az érdemesebbnek a tért, és elégedjék meg azzal, ami őt a mostani körülmények mellett jogosan megilleti; sőt ha nem jutna is mindjárt a jogosan megillető állásba, akkor is kötelessége, a jövő reményében, a közjó érdekében, a vármegye békéjének helyreállításáért becsületesen és türelemmel tovább várni és dolgozni. A közönség már megelégette, sőt már undorral fordul el az erőszakos túlekedéstől, mely az üresedésbe levő állásokért heteken át folyik; erkölcsi felháborodással kíséri az eltérő érdekek ádáz harcát és bir annyi érzéssel, hogy magának ebből az igazságot megállapítsa; de bir annyi erővel is, hogy azok felett, a kik a békés kibontakozásnak erőszakosan útját állják, méltó felháborodásában keresztül gázoljon!

Jó lesz ezt mindenkinek megszívlelni!

— Rp. Keserű labdacok a Bömbölde részére.

Sign: Hetenként egy adag

Közeledik már az idő,
Lássuk, hogy ki lesz a győző?
Reményesünk új bimbót hajt,
Hiszünk elkerüljük a bajt.

Elég is volt már a lárna,
Nincs ki békére ne vágyna;
Akárki lesz az alispán,
Mi ott maradunk a nyakán.

Azt a bolondot nem tesszük,
Hogy a hatalmat engedjük,
Jó helyt volt az a kezünkben,
Megéltünk általa bölcsen.

A koresmáros a ki hallja,
Fejét erősen csóválja:
Nekem mindegy akárki lesz,
Egyszer talán csak vége lesz.
S a haszon csak az enyém lesz. . .
Dr Veritas.

Előfizetési felhívás.

Április hó elsejével kezdődőleg új előfizetést nyitottunk lapunkra.

Az a sok írás és szóbeli elismerés, mellyel lapunk irányra a közönség legszeleesebb rétegeiből részesült bizonyítja leginkább, hogy megtaláltuk az utat a közönség lelkehez, hogy hivatásunknak lelkiismeretesen és hiven megfeleltünk, de felment bennünket egyszersmind az alól, hogy hangzatos frázisokkal kelljen lapunkat a megye közönségének külön pártfogásába is ajánlanunk.

Kitűzött, egyenes utunkon, az igazság és tárgyilagosság ösvényén ezen-tul is megmaradunk, a székelység minden ügyet ezen-tul is meleg szeretettel felkaroljuk és hiszünk, hogy ezzel magunkat a közönség szíves támogatására a jövőben is érdemessé tesszük. Előfizetési áraink lapunk homlokzatán olvashatók.

— A helybeli jótékony nőegylet által szerdán, a „Budapest” szálloda éttermében rendezett utolsó filléres-tély nagyon esekély számu közönség jelenlétében folyt le, ami azonban nem gátolta a műsorban közreműködőket abban, hogy a megjelente- ket legjobb tehetségük szerint mulattassák. Az előadott kis bohózatban dr. Viski Károly és Nagy Ele- mér vetélkedtek egymással és mind- egyiknek egyenlő aranyban jutott a közönség elismeréséből; Ferenczy Margit cimbalmon előadott népdalai rokonszenves fogadtatásban részes- sülték; Lányi Irma sok kedvességgel és természetességgel előadott mono- lógjaért viharos tapsokat aratott. Palló Imre collegiumi tanuló szép énekével keltett általános feltűnést; a sikerült műsort dr. Kovács László jeles szavalata fejezte be mely után az ifjuság tánca perdült és éjfélig kitűnő kedélyhangulatban mulatott.

— A női zenekar, mely Öze Kál- mán vendéglőjében szerdán este kezdte meg városunkban működését, teljesen megnyerte a közönség tet- szését és általánosan elterjedt a vé- lemény, hogy ilyen gondosan össze- tanult női zenekar még nem működ- tött nálunk.

— Szent Antal estély. A folyó hó 5 én rendezendő Szent Antal estély műsora: 1. Ének Szent Antalhoz. Eneki Szabó Antal. 2. Kigyó vigjá- ték. Közreműködnek: Hargita Bea, Papp Irénke, Dollny Etuska, Göllner Béla és Emil, Németh Ernő. Nosz Géza. 3. Énekel Papp Irma. 4. Sza- bad előadást tart Trefán Lenárd ko- lozsvári szentferencrendi zárdafőnök. 5. Énekel a női zenekar. 6. Szaval Flórián Margit. 7. Kettős ének. Elő- adják Bálint József és Pálmai Sán- dor. Kezdeté este 7 órakor. Rendezők özv. Gonda Jenőné, Sebeni Antalné, Szentpétery Ferencné és Zimny Fe- rencné.

— Kinevezés. A marosvásárhelyi kir. ítélőtábla elnöke Enyedi Róbert székeljudvarhelyi kir. törvényszéki díjtalan joggyakornokot a marosvá- sárhelyi kir. ítélőtábla kerületébe di- jas joggyakornokká nevezte ki.

— Áthelyezés. Ö felsége a király Gyarmathy Ferenc nagysíki kir. já- rásbírónak törvényszéki bírói minő- ségben, a helybeli kir. törvényszék- hez való áthelyezését megengedte.

— Halálozás. Nagytoti Apáthy Gyula kir. táblai bíró életének 65-ik, boldog házasságának 32-ik évében e hó 3-án délelőtt 9 órakor rövid szen-

vedés után elhunyt. Hült tetemeit ma, vasárnap délután 2 órakor helyezik Székelykereszturen örök nyugalomra. A megboldogult a megyei társaséletnek egyik kimagasló alakja volt, kit nagy igazságszeretetéért, hivatalának lelkiismeretes, pontos teljesítéséért általános köztiszteltetésben részesítettek. Béke és áldás lengjen hantjai felett!

— **Az elhagyott gyermekekért.** A „Budapest” éttermében rendezett hálóstély, melynek jövedelméből 5 százalékot az áldozatkész vendéglős Sükősd Miklós a gyermekvédő ligának ajánlott fel bizony nem nagyon sikerült; a péntek egésznap bruttó bevétel összesen 100 K. 84 fillér volt és így a jótékony célra csupán 5 korona 4 fillér jutott. A máshol elért eredményekről még nem kapunk értesítést és így arról nem is számolhatunk be olvasóinknak.

— **Az aradi Székely Otthon** Dr. Nagy György orsz. képviselőt díszelnökévé választotta és az erről szóló díszoklevelet tegnap, szombaton este adták át neki azon az estélyen, melyet tiszteletére rendeztek. Az estélyen, melyre az ünnepelt a fővárosból többen leutaztak Aradra. Dr. Nagy György remek felolvasást tartott a székelység gazdasági politikájáról, annak főbb irányelveiről és az egyes gazdasági teendők időrendjéről.

— **Konfirmációi Emlék.** A *Demeter* Dénes hompródkarácsonfalvi unitárius pap szerkesztésében megjelent gazdag tartalmú *Konfirmációi Emlék* kapható *Betegh Pál* könyvkiadónál Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz.

— **Tenyézszerzés- kiosztás a Székelyföldön.** Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a székely kirendeltség útján tavaly 24.000 korona értékű, 443 darab tenyészkoctát osztott szét 33 községben, 303 kiskazda között. A vételárból 33 százalékot engedtek el a kiskazdáknak. Minthogy pedig tavaly oly tömeges számu jelenkező volt, hogy csak egy részük jutott tenyészkoctához, a miniszter intézkedett, hogy az idén 25.000 koronát fordítsanak erre a célra, ugyanolyan árkedvezménnyel mint tavaly.

— **Köszönelnyilvánítás.** A helybeli unitárius egyházközség által március 24-én rendezett jótékony célú hangverseny jövedelméhez utólag hozzájárultak: Kovács Dániel 5 K. Ferenci Lajos (F. Rákos) 4 K. Dr. Pál Árpádné, Jakab Miklósné 3—3 K. Sebessy János 2 K. Együtt 17 K. mely összeggel az estély tiszta jövedelme 533 K 80 fillérrel emelkedett. Fogadják a nemes szívű adakozók az egyházközség halás köszönetét.

— **Imádságos és énekes könyvek** („Égi Manna”, „Új Lelki Manna”, „Új Rózsafüzér”, „Mennyei Utmutató”, „Üdvözlégy Mária!”, „Hit, remény, szeretet”, „Jézus legszentebb szíve az én oltalmam életemben és halálomban”, „Vezérangyal a lelki épülés és áhitat terén”, „Jó Nap azaz imádságos és énekes könyv minden kóru, rangú és nemű hívők számára”, „Isten a valódi szeretet”, „Gyöngy szemek”, „Gyémántok”, „Kis és Középrózsa kert”, „Páduai Szent Antal imakönyve”, a csodatevő szent tiszteletére és segítségül hívására szolgáló imákkal és áhitatos elmélkedésekkel, „Ifjuság Kalauza”, „Kis Jézus imádsága”, „Gyermekek-Imák”, „Kis Lelki Kincs”, „Lelki Rózsabimbók”, „A Gyermekek Szent Fohásza”, valamint több katolikus református és unitárius hívőknek alkalmas imádságos és énekes könyvek) állandóan legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett *Betegh Pál* író- és rajzszerkesztésében Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz. alatt, a m. kir. postahivatal áttelérében kaphatók. A főtisztelendő pap-ságnak ezen kedvező körülményt szíves figyelmébe azon kéréssel ajánljuk, hogy a hívőket erről alkalom-

adán felvilágosítani kegyeskedjenek. Ezt annál is inkább kérjük, mivel az összes e körbe tartozó könyvek egyházhatalmossági jóváhagyást nyertek

— **Vadállatias gyilkosság** hírért kaptuk Ditrőből mely színhelye volt a rémes esetnek. Egy ottani gazdánál ugyanis két leány és egy legény állott szolgálatban; a legény bűnös szerelemre lobbant mind a két cseledeleány iránt, de a fiatalabb leány, aki még alig 15 éves, féltékenykedett idősebb vetélytársnőjére és egyedül magának követelte a legény szerelmét; örvöngő szerelmében kicsalta egy este a semmit sem sejtő társnőjét az istállóba és magára hagyta a már ott leselkedő szolgálólegénnyel; a legény vadállatias kegyetlenséggel rávetette magát áldozatára, torkon ragadta és megfojtotta; azután behívta kedvesét az udvarról és a megfojtott leányt együtt a kutba dobták. A lelketlen leány, hogy a gyanút magáról elhárítsa, vizes kátyát tett a kut mellé és reggel jajgatva jelentette gazdájának, hogy a szolgálótársa a kutba ölte magát. A ház népe a hírt közölte a csendőrséggel és az előjárósággal és mivel semmi gyanúuk nem volt, mely az öngyilkosságot kizárta volna, a szerencsétlen áldozatot el is temelték. Azonban napok múlva a csendőrség nyomozni kezdett, vallatásra fogta a legényt, a ki töredelmesen bevallotta vadállatias tettét; erre elrendelték a hulla kiadását, mely a borzalmas gyilkosságot megerősítette. A rémeset az egész vidéken nagy izgalmat keltett.

— **Zenekedvelők és zenészek** figyelmébe! Hegedűk, hegedűvonók, hurok, gyanták, vonószerzők és más felszerelések — legjobb minőségben; Okarinák nagyválasztékban; hangsípok, harmonikák, klarinétnyelvek stb. előnyös árak mellett kaphatók: *Betegh Pálnál* Székelyudvarhelyt.

— **Nemzeti ünnep.** Dr. Nagy György országgyűlési képviselő, lapunk kitűnő munkatársa, a hét folyamán a képviselőház indítványkönyvébe a következő javaslatot jegyezte be: Indítványozom, hogy a képviselőház utasítsa a kormányt, hogy terjesszen elő törvényjavaslatot, a mely az április 11-ikét nemzeti ünnepé nyilvánító 1895 évi V. törvényeiket eltörli és nemzeti függetlenségünk újjászülésének napját, 1848 március 15-ikét nemzeti ünnepé avatja.

— **Szabolcska Mihály kitüntetése.** Szabolcska Mihályt az országosan ismert kitűnő költőt a magyar tudományos akadémia nagy kitüntetésben részesítette, a mennyiben „Csendes dalok” című költeménykötetét a bírálóbizottság jelentése alapján, az Ormódy pályadíjjal jutalmazta meg. A bíráló bizottság jelentéséhez az Akadémia összes ülése is hozzájárult és így a mi édesszavu erdélyi poétánk egyik legszebb sikerét aratta, melyhez neki őszinte szívvel gratulálunk.

— **Véletlen haláleset.** Tarcasalfván Buzogány Dénes és neje szül. Kupas Mária m. hó 21-én lakásukról eltávozva a ház ajtaját bezárták s a szobában a bölesőben alvó 2 hónapos Irén nevű kis leánykájukat felügyelet nélkül hagyták. Mintegy óra múlva, midőn az anya haza ment, rémülettel látta, hogy távollétében a lakásban tűz ütött ki s a leánya a füstben megfulladt. A szobában volt egy macska és egy tyúk is, melyek a füstben szintén megfulladtak. A kályha mellett levő lánán egy téli gyapottkendő volt száradás végett kiterítve s valószínűleg a kályhából tüzzsikra pattant a kendőre, amely tüzet fogott s a gyulást az okozta

— **Csak 18 koronáért** szétküld utánnvételt az Országos posztókiutiteli Áruház Budapest, VII. Verseny-utca 2. szám. egy férfiföltönyre elegendő 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna szövetet vagy kamgarnt.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylettől.

115—1908. sz.

Meghívó.

Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület f. hó 16-án délelőtt 8 órakor Székelyudvarhelyt, Szabó István ur birtokán Eke-versenyt rendez, melynek végeztével délelőtt 11 órakor Közgyűlést tart a vármegyeház kistermében, úgy az ekeverseny, mint a közgyűlésre a tagok tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. A számvizsgáló bizottság jelentése.
4. Jelentés az ekeverseny eredményéről.
5. Azon indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlést megelőzőleg 4 nappal írásban beadattak.

Székelyudvarhely, 1908 április 2.

Ugron Ákos,
g. e. elnök.

Hlatky Miklós,
g. e. titkár.

Nyilt-tér.*

Nyilatkozat.

Alulírott megbízottak Ugron Zoltán ur által az „U. H.” f. évi 13. számában „Igazságok és tévedések” cím alatt írt közlemény azon részére, hogy: „Nekem keserves volna afféle ügyeket tisztázni, hogy a főszolgabíró a tenyésztésre alkalmatlan bikát egy egész vagy fél kompona turóért bélyegezteti-e be?” Ugron Zoltán urtól Gálffy Kálmán ur megbízásából magyarázatot kértünk annak határozott kijelentésére, hogy ezen írt közlemény rész Gálffy Kálmán urra vonatkozik-e? Mire Ugron Zoltán ur kijelentette, hogy fenti közleménye Hinléder Fels Ernő képviselővel folytatott beszélgetésből eredő, mely alkalommal Hinléder képviselő ur neki egész határozottsággal jelentette ki a közleménynek fenti részét tanuk előtt és maga Ugron Zoltán ur sem tudja, hogy egyáltalán kire vonatkozik s ezen körülmény miatt Gálffy Kálmán urra célszerű vonatkozással nem is írta és nem is írhatta.

Székelykeresztur, 1908. márc. 30.

Bartha Gábor. Jakabházy Samu
ny. m. k. h. főhadnagy.

Fenti nyilatkozat alapján megbízatásunk hatáskörébe tett felkérésre Hinléder Fels Ernő képviselő ur azon határozott kijelentést tette, hogy közleménye semmi tekintetben Gálffy Kálmán urra nem vonatkozott, ennek folytán t. barátunk részéről ez ügyet a lov. szabályai szerint elintéztnek és befejeztnek kijelentjük.

Székelykeresztur, 1908. márc. 30.

Bartha Gábor. Jakabházy Samu
ny. m. k. h. főhadnagy.

* E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kiadja: *Betegh Pál* újságkiadó intézete.

Betöltendő állások.

Minden ágazatban működő biztosító társaság kerületi képviselőt keres Ds székhellyel, ugyszintén alkalmaz utazó ügynököket magas javadalmazással. Ajánlatok: „Vezér-ügynökség Kolozsvár 8. sz. postafiók” intézendők.

Könnyű, vidékre alkalmas, **bőrtedeles kocsi**, elköllezés miatt, jutányos árban azonnal eladó! Értekezhetni Gáspár József urnál Székelyudvarhely.

Legfinomabb kék Erdész-kréta

nedves és száraz fára, bőrre, vászonra, papírra stb. való íráshoz 5 kilogrammos ládákban és tucatonként is a legolcsóbb árért

Betegh Pál

könyvkereskedésében, papír és írószerek gyári raktárában Székelyudvarhelyt kapható.

Vidéki megrendeléseket a beérkezés napján elintézt.

Hazai kitűnő minőség!

Felvágott bükk tüzifa.

Közhirre teszem, hogy folyó év április 1-től kezdve fűrésztelepeken felvágott bükk tüzifa kapható, melynek ára házhoz szállítva, kocsinként 10 korona.

Fábian József.

Eladó ház!

A Szent Imre-utca 44. sz. alatt egy földszinti 2 külön bejáratu szoba és pince, az emeleten 3 nagy szoba, konyha, előszobából álló lakás, továbbá külön udvaron egy 3 szoba és konyhából álló lakás együttesen eladó. Értekezhetni **Gyerkés Mihály**, ig-tanító, megbízottal.

Eladó széna.

8 szekér első minőségű széna és 6 szekér sarju eladó. — Értekezni lehet **Csillag József** pénztárnoknál Székelyudvarhelyt.

„Eredeti Singer” varrógépek

a legkisebbtől a legnagyobbig szabott ár mellett, készpénz vagy részletfizetésre, e megyében kizárólag csak Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 1. sz. alatt levő „Eredeti Singer” cég raktárában rendelhetők meg, hol a részletfizetések is teljesítendők. Tehát sem kereskedők, sem más ügynökök valódi Singer féle varrógépeket nem árusíthatnak.

A varrógépek bármikor vételkötezettség nélkül is kipróbálhatók.

Folyó évi április havában *ingenes műhímzési tanfolyamot* rendezek, a melyre már most felhívom a közönségünk figyelmét. A tanfolyamra jelentkezéseket elfogadok.

Kiváló tisztelettel:

Bokor András,

az „Eredeti Singer” cég megbízottja.

Uj magyar lemezek! Legujabb
Scala felvételek!

Grammofon hanglemezek kicserélése!

Bármely gyártmányu kemény gummi lemezt, a „Columbia“ kivételével teljes eladási értékben visszavesz — három uj „Scala“ lemez átvétele és fizetése mellett:

BETEGH PÁL

könyv- és zeneműkereskedése
:: Székelyudvarhelyt ::

Két oldalas kis lemez 3 K 50 f,
Nagy lemez 6 K — f.

A „Scala“ lemezek a legjobbak.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Értesítés.

Tisztelettel adom tudomására a nagyérdemű közönségnek, hogy öt év óta fenálló és jó hírnévnek örvendő **asztalos üzletemet** FEKETE BENJAMIN helybeli építőmesterrel szövetkezve a mai kor igényeinek megfelelően kibővítettük és azt

Burghardt Gyula és Társa
első székelyudvarhelyi műasztalos gyára

törvényszékieleg bejegyzett cég alatt ideiglenesen **Kossuth-utca 24. szám** alatt tovább folytatjuk. Egyben biztosítjuk a tisztelt megrendelőinket, hogy a legkényesebb igényeket is a legnagyobb pontossággal képesek vagyunk kielégíteni.

Kiváló tisztelettel

Burghardt Gyula és Társa
első székelyudvarhelyi műasztalos gyára.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben, bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papír-, rajz- és zenemű kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Tölgyfa-eladási hirdetmény

A székelyszáldobosi közbirtokossága az erdőfelé, Gyertyános nevű legelőjén gyökfőn és mellmagasságban kibélyegzett 353 darab 40—120 centiméter vastag tölgyfák Száldobos községhez 1908. április 23-án délelőtt 10 órakor zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen tövén a legtöbbet ígérőnek a kikiáltási áron felül eladja.

Kikiáltási ár 8850 korona.

Bánatpénz 10 százalék.

Utóajánlatok nem fogadtnak el. Árverési és szerződési feltételek alólirotnál megtekinthetők.

Székelyszáldobos, 1908. március 22-én.

Kolumbán István,
közbirt. elnök.

A székelykereszturi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

1158—908 tlv. szám.

HIRDETMEY.

Kisgalambfalva közseg telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. sz. szabályrendelethez képest átalakított és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi XXIX. t. c. 1889: 38. és az 1891: 16. t. c. 1892 évi 29. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott.

E célból az átalakítási előmunkálatok hitelesítése és az helyszíni eljárás a nevezett községében 1908. évi május hó 1. ső napján fog kezdődni

Ennélfogva felhivatnak:

1. az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg, és az új telekkönyvi tervezet ellenétalan észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. mindazok, kik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tlv. hatóság kiküldött előtt a kitűzött határon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket gazoló okirataikat mutassak fel.

3. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírással az 1886. XXIX. t. c. 15. 18. § ai és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9. § ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azok al igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bejegyzésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton többé nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek.

4. azok, a kiknek javára tényleg mar megszűnt követelésre vonatkozó zalogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyisintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztet kerelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Székelykeresztur, 1908. évi március 26-án.

CSERESNYÉS SÁNDOR,
kir. járásbíró.

Fest és mázol

a legujabb divat szerint készült minták és rajzok után, teljes megelégedésre, szigoru pontossággal, előnyös árakért — a **Kolozsvárról Székelyudvarhelyre telepedett**

uj szobafestő és mázolómester:

BIRÓ MIHÁLY.

Lakása: Petőfi-utca 36. szám.
Gyinos és izléses munka!

Eladó háztelkek.

A szombatfalvi vámmal szemben, közvetlenül az aszfalt mellett 200—400 nsz.öl területű háztelkek eladók. Részletes felvilágosítást ad Dr. Szölösi Ödön, ügyvéd.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

**OKMÁNY-, IRÓ-
FOCALMI PAPIR**

a legjobb minőségben kapható:

BETEGH PÁL

könyv- és papírneműek gyári
— raktárában —

Székelyudvarhelyt

Kossuth Lajos-utca 31. sz.

Mintákat és árjegyzékeket bárhova bérmentve
: : küld. : :

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Szám 1339—908. szb.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye székelykereszturi járásban Rugonfalva, Betfalva, Nagykele és Kiskede községekből álló

Rugonfalvi körjegyzői állás

lemondás folytán megüresedett. Ezen állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy az 1883. évi I. tc. 6. §-a, illetőleg az 1900. évi XX. tc. 3. §-ában körülírt minősítésüket, s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal fölszerelt pályázati kérvényüket hivatalomhoz folyó évi **április 28. ának** déli 12 órájáig annál is inkább adják be, mert a később érkezetteket figyelembe venni nem fogom.

Az állással járó javadalmazás:

Rendes fizetés	—	—	1600 K — f
Irodai általány	—	—	131 K 87 f
Napidíj és utiátalány	—	—	138 K — f
Lakbér	—	—	200 K — f

A választást folyó évi április hó 30-án délelőtt 10 órakor Rugonfalva községhezánál fogom megtartani.

Székelykeresztur, 1908. március 31. én

Gálffy Kálmán,
főszolgabíró.

Uj kocsik

szekerek,

gazdasági felszerelések, ekék, eketaligák kaphatók s mindenféle más megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. **Lakatos Mihály** kovácsmester Székelyudvarhelyt, báró Orbán Balázs utca 7. sz. alatt. Készítményeimért teljes felelősséget vállalom.

Képes levelezőlapok, finom hazai levélpapírosok dobozokban és doboz nélkül nagy választékban kaphatók
BETEGH PÁL
könyv-, zenemű- és papírkereskedésben Székelyudvarhelyt
Névjegyek izléses kivitelben készíttetnek

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziszor, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynek, oszónál és meghűléseknél, bedörzsölésével söléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzővel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany országhoz“,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Nyomatott Betegh Pál könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt 1908.